

PROSTOR

PATNÁCTÉ VYDÁNÍ

03-04/2024

MILÍ ČTENÁŘI,

Na pomyslných hodinách znovu odbily dva měsíce, což předznamenává vydání dalšího čísla Vašeho tolik oblíbeného plátku. V něm jsme pro Vás přichystali jako obvykle celou paletu článků a textů. Pokračujeme v započaté tradici rozhovorů, tentokrát s Romanem Pallasem. Nesmí chybět osvědčená okénka, jako knižní, poetické a šachové. Lákadlem je i článek naší absolventky a bývalé redaktorky Elišky Anny. Od minulého čísla zůstáváte jistě v napětí, jak dopadne tajemné vypravování našeho dvorního literáta Morfea. Dále přejeme maturantům a absolventům mnoho štěstí při výkonech. Příjemné a klidné počtení Vám přeje Vaše

redakce

NECHEJ, PROSÍM, *PROSTOR* V PROSTORU

Dej šanci i dalším čtenářům přečíst si školní časopis. Zanechej výtisk nejlépe tam, odkud sis ho půjčil/a. Pro zájemce je elektronická verze na stránkách www.konzervatorteplice.cz v záložce Školní časopis.

ROZHOVORY S PROFESORY

ROMAN PALLAS

Pan profesor dokáže svým osobitým humorem ozvláštnit nejednu hodinu a v průběhu rozhovoru dokázal mezi své nadnesené vtípky vměstnat i dobré rady či úvahy o seriózních tématech. Cítili jsme příjemnou atmosféru, i po skončení rozhovoru jsme si nenuceně povídali. Rozhovor v nás zanechal pozitivní pocity i inspiraci.

1) Jaký je váš vztah k hudbě a proč jste se rozhodl jít na konzervatoř?

Má maminka byla učitelka hudební výchovy, vedla sbor. Táta měl taky vždycky vztah k hudbě, zpíval v operním sboru, tak mě brával na představení. Pamatuji si na úžasné věci např. Gershwinovo Porgy and Bess - v Ústeckém divadle, což je dnes asi sci-fi. Nebo jsem údajně uměl z paměti všechny dějství Čerta a Káči. Asi to tam tak nějak přirozeně bylo a díky kontaktu nebyl problém se ty věci naučit. Ale je pravda, že v sedmé třídě jsem chtěl odejít ze zušky a místo toho pěstovat kaktusy, vždycky mě fascinovala botanika. Měl jsem doma spoustu kaktusů, ale bohužel také okna na západ, tudíž jsem z nich neměl takové potěšení, jaké bych mohl mít. Chtěl jsem chodit do kaktusářského kroužku, ale neměl jsem na to čas, kvůli jiným aktivitám, navíc v hudbě jsem měl větší průpravu. Důležitý impuls ale byl, když mi jednou paní učitelka na nauku řekla, že jsem napřed, a jestli bych nechtěl chodit k panu Maršálkovi, což byl výborný klavírista a skladatel. U něho jsem se mimo jiné potkal s Jirkou Knottem. Tam jsme dělali různá harmonická cvičení nebo občas něco komponovali.

2) Máte někoho za studijních let, na koho rád vzpomínáte?

To je spousta lidí. Na klavír mě rychle a dobře připravila paní profesorka Hana Turková, zároveň mi pomohla vyřešit řadu technických problémů. Pan profesor Bůžek mě přivedl na skladbu - hned na první hodině harmonie nabídl, že kdyby někdo chtěl chodit na skladbu, udělá nepovinnou výuku a můžeme to zkusit. Já vždycky chtěl být skladatel ale nevěděl jsem, jak se to dělá.. Tak jsme s kamarádem za panem Bůžkem zašli, že teda chceme chodit, a tak jsme začali. Doma se mi vysmáli, že já a skladatel, to byl vtip dne, ale já už u toho zůstal. Jinak tady bylo spousta skvělých kantorů, Míťa Popovič (Mikuláš Popovič, pozn. redakce), velký improvizátor, chodil jsem k němu právě na improvizaci, výborný člověk, mimo jiné napsal knihu o modulacích, která má asi 400 stran, fascinující dílo, my jsme mu v hodinách dělali korektury, takže jsme se o modulacích dozvěděli strašně moc. Nebo třeba profesor Zelenka, cembalista, já k němu chodil na hru z listu. Vždycky vytáhl nějaké čtyřruční Beethovenovy symfonie, nebo něco podobného, a ačkoliv špatně viděl, vždycky to nějak vyluštil... Jel v tempu, já tam nejdřív zahrál nějaké dvě tři noty na stránce, ale pak se

ten počet not postupně zvyšoval. To byl také výborný a inspirativní člověk. Ale asi bych byl nefér, šest let je dlouhá doba a bylo tam hodně lidí, na které si teď nevzpomenu.

Jaké předměty Vás ve škole nejvíce bavily, a které zas nikoliv?

Mě všechny hudební předměty hodně bavily, včetně Kofroně. Pro mě to byla prostě výzva. Měl jsem velmi dobrou přípravu, nebavilo mě to ze začátku, pak to bylo s přibývajícím obtížností čím dál tím zábavnější, třeba dodekafonní cvičení... Ale vlastně si moc nevzpomínám na předmět, který by mě vyloženě nebavil. I když možná cizí jazyky, měl jsem angličtinu a francouzštinu, ani jeden mě moc nebral, mělo to své důvody. Jinak mě ale vesměs všechno bavilo, měl jsem minimum absencí, jen ve třetím ročníku jsem měl šest neomluvených ze sboru.

3) Studoval jste v 90. letech, jaký vliv to mělo na vaše studium?

Velký, bylo to sice divoké, ale myslím, že například pro rozvoj umělců to bylo skvělé. Například byla velká politická podpora kultury, taková jakou dnes již neznáme, dnes jsme spíše technokratická podpora kultury, ministr kultury byl dramaturg, další ministr byl muzikant, Václav Havel chodil na

Zleva, Roman Pallas, Jiří Knotte

rockové koncerty, bylo to prostě jiné. Teplice byly šílený, kolikrát jsme byli svědky nějakých pouličních bitek skinheadů a Romů, do nějakých čtvrtí se vůbec nesmělo. Na druhou stranu to bylo velmi inspirativní, třeba se konaly festivaly soudobé hudby do Prahy, Maraton soudobé hudby byl naprosto geniální, třídní, nebo festival americké a české soudobé hudby, všechno bylo zadarmo, dotované, to už jsou věci, které se dnes nedějí, je daleko těžší se dostat ke zdrojům. Ale byl to zajímavý přerod, pamatuji si například, jak se našim vychovatelkám na internátě hrozně nelíbilo, že jsme se večer scházeli a četli si Bibli, asi to vnímali ještě jako něco zapovězeného, byli jsme pro ně pámbíčkáři, kteří chodí v úterý na šestou do kostela, takže to bylo takové hodně pestré.

Když jsme u toho, jak to máte s vírou? Měl jste náboženství v rodině, nebo jste si k tomu přišel sám?

Ne, v rodině to vůbec nebylo, taková souhra okolností, v momentě, kdy člověk přijde na střední školu, tak se musí najít, popřípadě i vymezit z prostředí, ze kterého pochází, je to přirozená součást toho procesu. Když přijdete do takového prostředí, máte spoustu cest, kterými se vydat, ta volba je na vás. Mě zajímalo spoustu věcí, narazil jsem na skupinku věřících a mě to oslovilo, protože mi přišlo, že to byli lidé, kteří byli milí, pomohli, když byla nějaká krize, byli velmi tolerantní. Tak jsem se na ně nějak přilepil, šel jsem se podívat do kostela, nejdřív mi to přišlo takové legrační, jak jsou v těch hadrech, pak když jsem do toho trochu pronikl, tak mi to začalo dávat větší smysl. Tak jsem se pak v druháku nechal pokřtít, a musím říct, že to pro mě zůstala důležitá součást života.

4) Máte zálibu ve vlacích? Proč?

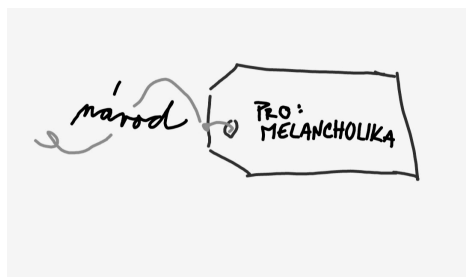
No, já myslím, že většina malých dětí si hraje s vláčkami. V osmi, devíti jsem chtěl být železničář... dokonce jsem měl doma takový štos časopisů Železničář, vždycky jsem si chtěl postavit vláčky, což bylo ale trochu problematické - jako malý, nějak ve čtyřech letech, jsem nějaké vláčky pošlapal, tak mi to dávali sežrat, že se k nim neumím chovat a tak.. ale vždycky mě to fascinovalo, vlaky v krajině, to je moje srdeční estetická záležitost. Jestli se dožiju důchodu, tak si doma vláčky postavím.

5) Prý rád vaříte, jaká jsou vaše oblíbená jídla?

Vařím rád, možná i proto, že to nedělám často a není to rutina. Co se týká jídel, thajské žluté kari, moje top. Pak jsem se naučil svíčkovou, ale tu jsem dělal jen zatím dvakrát, pak samozřejmě rajskou. No a potom takové ty klasiky, jako lazaně a tak... Dlouho jsem dělal sushi, ale pak mi to vzala Majda. Takže teď to dělá ona a já se k tomu už nedostanu.

Sisyfos a Persephona

CHVILKA POEZIE (1 / 2)

Návod pro melancholika

*Tak nedělej ze sebe dylinu
že neviděls ' zamrzlý souhvězdí
když držel sis bolavý zápěstí
v hlavě měl samý neštěstí
a přemýšlel
koho zas pozvat do kina*

*Dej si spíš do čaje bylinu
nedělej radosti z bolesti
zastav na fiktivním rozcestí
zahni na klidný předměstí
(čum na to zamrzlý souhvězdí)
a hod' se do klidu,
je to krávovina*

Můj vole ksicht

*Když se podívám na svůj vole ksicht,
vidim kromě pórů i pytle pod vočima,
a pod pytlema širokej úsměv,
že tenhle vole ksicht vidim právě teď a tady,
že tenhle vole ksicht může bejt tam, kde chtěl bejt,
a že tenhle vole ksicht má kolem sebe jiný vole
ksichty,
který vole způsobujou,
že se tenhle vole ksicht vole usmívá
a je vole rád,
je vole rád, že vole žije!*

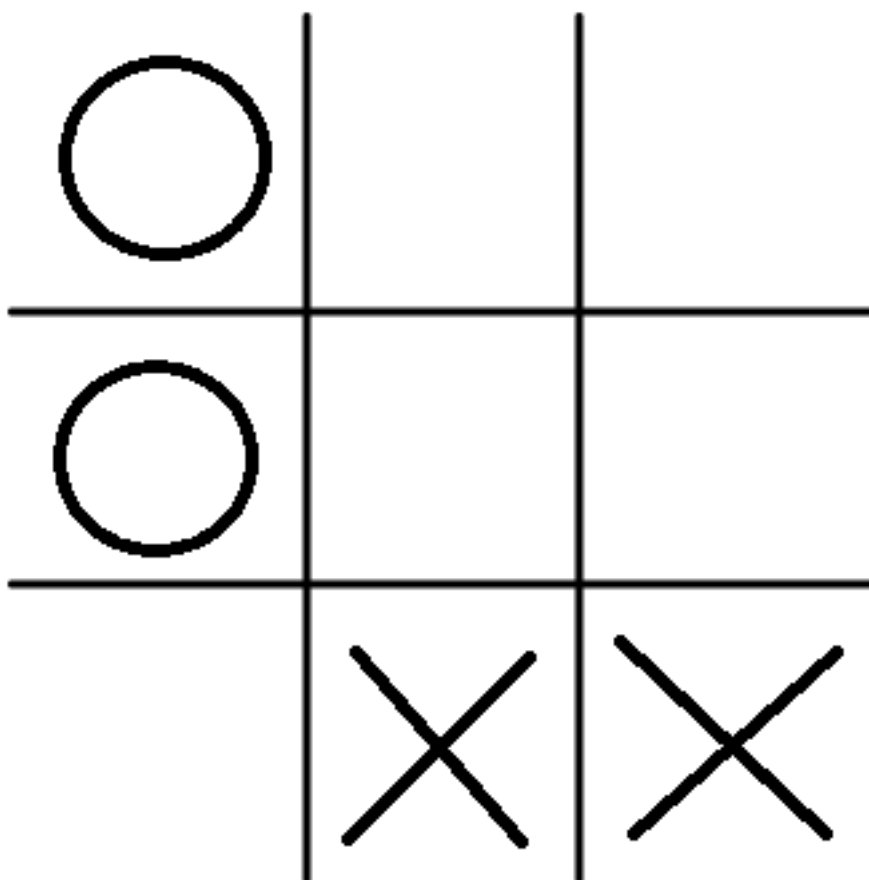
PIŠKVORKOVÉ OKÉNKO

Mnozí tvrdí, že život je o výzvách. Někdo dokonce povídá, že život je jedna velká výzva sama o sobě. Já mám ale jiný názor. Podle toho mého je mnohem větší výzvou právě dnešní *aprilové* piškvorkové okénko. Výzvu představuje nejen svou obtížností, ale také tím, že se na následující rozehranou partii budeš muset, milý čtenáři, podívat z obou stran...

Přeji mnoho štěstí při řešení!

Úkol č. 1: Hraješ za kolečka. Vyhráj!

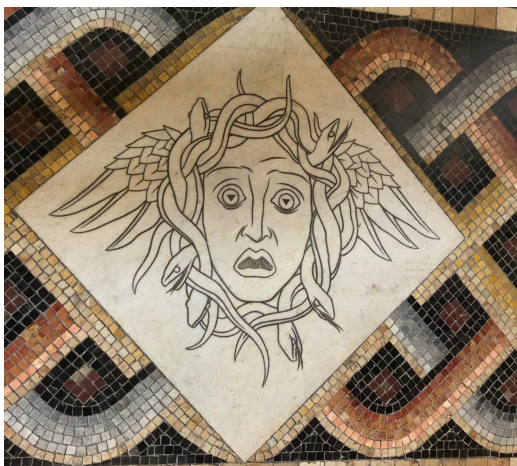
Úkol č. 2: Hraješ za křížky. Vyhráj!

LOUTKOHEREC (2 / 2)

Z minulého čísla:

Pracuji s lidmi. Na první pohled nic zvláštního, já ale s lidmi pracuji trochu jinak. Moje práce je nezbytná a klíčová – pro lidstvo, svět a vlastně úplně všechno.

Příběhy, kdy si malé děti vzpomínaly na něco jako minulé životy. Známý pocit, jako byste určitý moment v životě už prožili (dějà vu). Sny z pohledu jiné osoby. Reinkarnace. Za to všechno můžu já.

Jsem Život. A spravuji lidské duše. Mám přístup ke všem duším a rozhoduji, která kdy znovu přijde na svět. Je to vlastně dost jednoduché. Starám se o to, aby duše neustále kolovaly různými tělesnými schránkami. A můžu si s nimi dělat fakticky cokoli. Nemám nikoho nadřazeného a neřídím se žádnými pravidly.

Na světě duše neustále kolují, a když nadejde jejich čas, posílá mi je zpátky Smrt. Já je posílám buď ihned znovu do oběhu, anebo je uschovám na později. Pochopitelně o tomto nerozhoduji lehkovážně, dávám si záležet. Každá duše má své dané vlastnosti, se kterými nejde příliš hýbat. Prozradím, že nad velkou většinou duší nepřemýšlím moc dlouho a posílám je do oběhu rovnou, protože drsně řečeno jsou prachsprostě obyčejné a ničím nevynikají. U

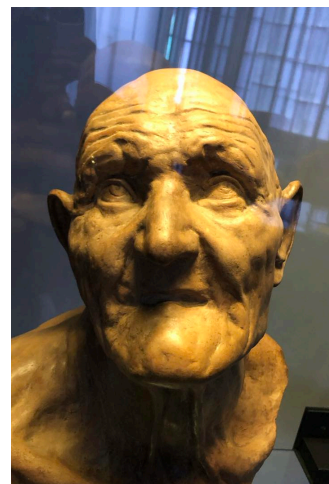
některých se ale pozastavuji. Takové duše jsou velice speciální a za správných podmínek dokážou hýbat světem. Mimochodem, duše si po návratu nic moc nepamatují a začínají pokaždé s čistým štítem.

Zde musím být velmi opatrný a dobře si rozmyslet, do jakých podmínek je vlastně posílám. Musím zohlednit všechny možné faktory, jako třeba vlastnosti fyzické schránky nebo prostředí, ve kterém bude duše působit. Občas takhle šlápnu vedle a pošlu duši do nevyhovujících podmínek. Za chvíli se mi vrací zpět, aniž by měla možnost se projevit.

Když se to ale vyvede a duše se uplatní (a třeba i hýbne světem), je to skvělé. Duše se i s každým dalším oběhem vyvíjí a často navazuje na své myšlenky nebo výtvořky z předchozích životů, aniž by o tom vlastně věděla.

Svoji práci vykonávám už velmi dlouho a pro zpříjemnění si občas dovolím nějaký ten žertík, přece jenom je potřeba se tu a tam odreagovat. Schválně si třeba některé duše nechávám dlouho u sebe a posílám je do oběhu třeba i po tisících letech – s cynickým úsměvem pak pozorují, jak se snaží se svými historickými zkušenostmi vypořádat s dnešním rychle měnícím se světem. Experimentuji taky třeba s dušemi, které se dříve v oběhu nenáviděly, a posílám je do sourozeneckých schránek.

Na závěr mám ještě jednu perličku, když už zmiňuji dlouho schovávané duše. Ve sbírce mám totiž dvě, které jsem vypustil pouze jednou v historii a od té doby už nikdy víc. Čím dál častěji ale přemýšlím, že to znova udělám. Nedokážu si úplně představit následky, které to vyvolá, a o to víc mě to právě láká. Jsou to duše Boha a Dávla. Šlo o první duše, které jsem kdy vypustil. Tenkrát to kompletně podkopalo to, v čem jsme žili a na co jsme byli zvyklí. Tak se těšte.

Morfeus

CHVILKA POEZIE (2 / 2)

*cejtím se jak kolovrátek
nebo zaseknutá gramo-deska.
stejně mě nevslechli v pátek
a neslyšeli dneska.*

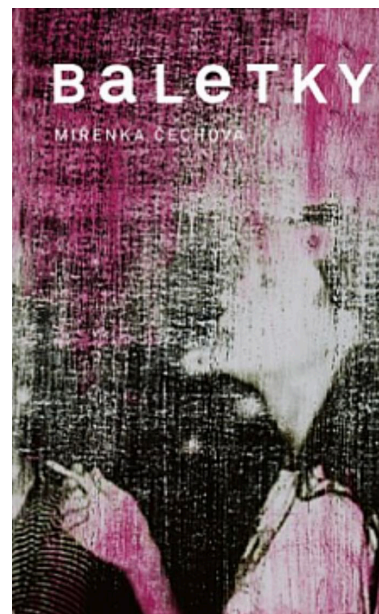
*mandarinku mám,
chceš?
měsíček ti dám.
výlet v týhle době.
jdeš?
já jen kvůli tobě.*

KNIŽNÍ OKÉNKO

Baletky Miřenky Čechové vám zůstanou v paměti dlouhou dobu. Vše je psáno tak syrově, opravdově, realisticky, až sami cítíte bolest z nekonečné fyzické dřiny a psychického týrání. Jaké to je, “být elitou”, studovat státní baletní konzervatoř v divokých devadesátkách? Kolik bolesti dokážeš snést? Autorka vypráví svůj příběh, svoji bolest. Kniha je psaná nezvyklým jazykovým stylem, ve druhé osobě jednotného čísla, což nebývá vůbec běžnou praxí a nespisovným mladistvým jazykovým slangem. Vzpomínky, v knize přeepsané na texty, jsou rozděleny do krátkých kapitol, nejsou chronologicky řazené. Vzpomínky, kdy se o sebe v deseti letech musela postarat, na intr docházet v pozdních večerních hodinách podchodem, kde pravidelně masturbovali úchylové, se střídaly s tím, jak si v patnácti s kamarádkami píchaly perník, ve dvanácti společně objevovaly svá těla a s tím, jak v osmnácti měla téměř zničené tělo, jelikož po osmi letech celodenního tančení, ohýbání nártů pod skříň (čím delší nártu, tím větší šance stát se baletkou), kouření cigaret (zahání to hlad) a minimálním příjmem jídla (všimněte si bolestivé hubenosti všech baletek), vaše tělo prostě nemůže zůstat zdravé.

Jak to fungovalo na baletní konzervatoři? Minimálně čtyřikrát denně tanec, teoretické předměty s nulovou kvalitou, hodiny líčení, obšívání špiček, dějiny baletu a povinný klavír. Specifikum je, že byla již od deseti let. Tudíž celý druhý stupeň na konzervatoři. Jedinou prací baletky je však tančit, být krásná, vyhublá a poslušná. Hlavně nemít vlastní hlavu. Učitelé teoretických předmětů to tal brali, proto nikdo z nich neuměl v osmé třídě sečíst zlomky. Na češtině se spalo, koukalo na hokej, kouřilo na záchodech, jednoduše tímto říkaly “vlezte mi na záda s nějakou literaturou”. Jenže co se všemi děvčaty, které byly vyhozeny? Co s děvčaty, kterým narostla prsa, která nebyla dostatečně podvyživená (nebo tak aspoň nevypadala) nebo neměla dlouhé nártu? Ty, které odešly brzy, se dokázaly doučit látku, s obtížemi se dostat na ten dlouho opovrhovaný gympl. Jiné, starší, pro které bylo pozdě, skončily za přepážkami, v továrnách nebo chlastu a drogách. Z někoho, kdo tvrdě dřel a býval označován za elitu, se stal někdo “podřadný”.

Miřenka se toho děsila. Toužila být profesionální baletkou, ale také dychtila po vědění. Nechtěla mít vymytý mozek, prázdný, nevzdělaný. Začala se vzdělávat sama, škola ji takové vzdělání nenabízela (přestože měla), byla určena jen baletu. Jejich život měl být baletu odevzdán. Kundera a jiní intelektuálové, přečetla všechno, co se k ní dostalo, hlavně nezůstat hloupá - a bezcenná. I kdyby se stala profesionálkou, deset let by tančila a co ve třiceti? Kdyby měla štěstí, zuška. Kdyby ne, skončila by jako ostatní, jen o pár let později. Jakmile se vysvobodila z internátu, na privátu, začala dřít i o víkendech, připravovala se na soutěž. Bez odpočinku a stravy zkolabuje ráno v den soutěže s ledvinovou kolikou a záněty šlach. Přesto stane před porotou, zatančí, ale s vědomím, že její jediná šance na úspěch, na baletní kariéru, je zničená.

Miřenka Čechová nyní tančí v Národním divadle, má vystudovanou DAMU i HAMU (je MgA a Ph.D), je režisérkou (taktéž v ND) a spisovatelkou. Její druhá kniha, Miss AmeriKa, je hrána v divadlech a také byla oceněna cenou Thálie. Je inspirací, že když je touha něco dělat, vše je možné.

Athéna

ŠACHOVÉ OKÉNKO

Bílý na tahu, vyhraje. Jedna z klasických úloh, když se podíváme na pozici a trochu si jí zhodnotíme, vidíme, že bílému visí jak dáma, tak jezdec. Kdyby zvolil nějaké normální pokračování, například uhnul Df3, černý by pokračoval sebráním jezce a konsolidováním pozice s pěšcem víc. Bílý tedy musí jednat rychle...

Jiří M. Kleker

...A TICHŮ JE STEJNĚ DŮLEŽITÉ JAKO ZVUK

Takže ano, čím více vím, o to méně jsem si tím jistá a o to hůře je mi vejít se do slov. Ze všech vědomostí se mně stane ... vlastně jenom dojem! Hloupé, že? Mít dojem, když chce člověk napsat něco jako pojednání.

Tak tedy, dovolte mi se podělit o můj dojem.

A o kom? Prý byl naštvaný! Nebo, řekněme, zarputilý. Zarputilý cholerik. Možná to je tou podobiznou, kouká na nás odevšad, doprovází každý z úterních koncertů, možná i pořád visí na třídě 208. Takže rozcuchaný a vzteklý, jaký jiný by byl, Beethoven.

Bytostně vnímavý a reagující.

A když někdo citlivý odráží celý okolní svět a třeba i život sám, pak není možno zaokrouhlit na "výbušný charakter". Vždyť opravdové prožívání přináší emoce všechny. Emoce do sebe navzájem protkané, dokonce jedna druhé se podobající, jen s malými nuancemi. Anebo absolutně opačné, narážející do sebe, jedna popírající tu druhou. Tok emocí, které vyvrcholí... v co? Ve výkřik? Nebo naopak mrazivé ticho? Ve vyřčení těch nejdůležitějších věcí, ať už jakkoli.

Nevím, jaký byl Beethoven člověk. Víím ale s jistotou, že jeho hudební odkaz je Veliký, a možná to ani neumím popsat lepším slovem, než právě tímto. A v tom "Velikém" se skýtá ta spleť pavučina emocí člověka, který vnímal celou svou bytost. A to všechno Veliké se mě dotýká...

A tak se mě dotýká velmi ve svých posledních třech sonátách, opusu 109, 110 a 111. Beethoven dokázal na sebe navázat emoce tak různorodé, natolik niterné, zapracovat je do sebe tak, že k sobě neoddělitelně patří, jedna potřebuje druhou. Prvních několik taktů ze začátku sonáty E dur opusu 109 je dramatických, ale stejně tak váhavých, vášnivých a zároveň odevzdaných. Beethoven ovšem nestaví nálady pouze vedle sebe, neukazuje na kontrasty. Mám skoro až dojem, že kontrast jako takový Beethoven popírá. Není už den a noc, není forte jen pro forte a piano, pro to, aby se hrálo potichu. Výrazovými prostředky hudby Beethoven přímo, jako kdyby ztvárňoval princip jin-jang. Jedno nemůže existovat bez druhého, černá je současně bílou. Roztroušené tóny v krajních polohách patří k sobě a tvoří jednodílnou melodii, melodii tvořenou z tak odlišných barev, zahrnující tak neskutečnou vzdálenost. Crescendující tok hudby vplyne do náhlého pianissima! Jedna harmonie vstupuje do druhé a ticho je stejně důležité jako zvuk. Hudební formy se pod vahou jeho hlubokého sdělení rozpínají do transcendentálních rozměrů. A to všechno v naprostém řádu bytí. Podstata věci zůstává stejná a mění se úhel pohledu. Stejně tak Beethoven pracuje s motivy, jejichž rytmickou strukturu ponechá, ale změní jejich charakter, změní emoční náplň svých výroků. Jak jeho hudba říká "Miluji tě."? Je to jedna teze, jedna pravda, kterou dokáže vyjádřit zasněně, hrubě, jistě i vyhýbavě.

Beethoven si ve své hudbě připustil dobro, i zlo, a jejich nerozlučnost. Možná ho to přivedlo k těm nejhlubším otázkám, k těm prvotním, kdy se ve svých posledních sonátách ptá na sebe, ptá se na Boha. V poslední variaci druhé věty opusu 111 nám Beethoven předává dotek světla, pocit životního rozuzlení.

Víte, jsem si jistá, že věřil na šťastné konce, že věřil ve vykoupení, v očistění, v Lásku. Slyším to. A dotýká se mě to.

K poslechu všem mým milým ze srdce doporučuji *Largo* ze 4. sonáty Es dur, 3. větu smyčcového kvartetu op. 132 a pátý Klavírní koncert Es dur... a kromě posledních třech sonát, o kterých píšu, i všechny jeho symfonie... hezky jednu po druhé... opravdu, Es muss sein!

*Napsala pro vás
Eliška Anna.*

